

Az ENHANCE Podcast epizód átirata: Az alapoktól

Felvételt készítette: SOLIDAR +

Georg Pirker: Szerintem ez két nagyon ígéretes kezdeményezés volt, és fontos lenne további támogatásuk, már csak azért is, mert hány európai politikai döntéshozó találkozik rendszeresen különböző háttérű felnőtt tanulókkal?

Aoife Coyne: Európa-szerte számos szervezet dolgozik az oktatás területén olyan terek létrehozásán, ahol az emberek megoszthatják tapasztalataikat és aggodalmaikat. Azonban a mindennapi tapasztalatok és a politikai szinten hozott döntések közötti kapcsolat nem mindig egyértelmű. A felnőttkori tanulásban való részvétel erősítésének fontos része annak megértése, hogy ez a kapcsolat hogyan épül fel, és mi segíti vagy korlátozza azt. Ennek feltárása érdekében Georg Pirker csatlakozik hozzám a DARE Networktől, egy állampolgári és emberi jogi oktatással foglalkozó szervezettől. Georg gyakorlatias betekintést nyújt abba, hogy a tanulási környezetek hogyan támogathatják a részvételt, hogyan segíti a civil társadalom a tanulói nézőpontok beépítését a politikai vitákba, és milyen feltételek teszik ezeket a folyamatokat értelmesebbé. Ez az ENHANCE Podcast sorozat, amely a tanulók véleménynyilvánítására és a felnőttoktatásba való befogadásra összpontosít. Aoife vagyok, a SOLIDAR kommunikációs tisztviselője. Ez a sorozat az ENHANCE Projekt része, amely az Európai Unió által társfinanszírozott projekt, és amelynek célja az oktatásban alkalmazott demokratikus gyakorlatok támogatása és a tanulók szerepének megerősítése tanulási környezetük alakításában. Íme a beszélgetésem Georggal. Köszönöm, hogy ma velem tartott. Először is, átadom Önnek a podcastot, és megkérem, hogy mutakozzon be.

Georg Pirker: Igen, Georg Pirker vagyok. Ma a DARE Hálózat miatt vagyok itt, ami az európai demokrácia és emberi jogi neveléssel foglalkozik. Ez egy nem kormányzati szervezet, amely aktív az állampolgári ismeretek nevelésében minden oktatási területen, a formális és nem formális oktatásban, de a különböző szektorokban is, beleértve az ifjúságot, a felnőttképzést és a felsőoktatást. Egyrészt megpróbáljuk elősegíteni a különböző tagok közötti párbeszédet arról a nagy kérdésről, hogy mitől jó az oktatás, mitől jó az állampolgári ismeretek nevelése és mitől jó az emberi jogi nevelés. És végső soron természetesen mindig ott van ez a kapcsolat azzal a ténnyel, hogy egy európai hálózat vagyunk, és a hangsúly az európai politikákon és a politikaalkotáson van, mint az egyik kulcsfontosságú területen, ahol a felnőttkori tanulás is forog, mivel sok országban nincs ilyen erősen kiépült egyéni felnőttkori tanulási rendszer, hanem kissé szétszórt a különböző ágazatok között. Maga a DARE egy kis szervezet, mert többé-kevésbé önkéntesen működünk különböző tagszervezetek által. Tehát egy egyesületet alkotnak. Van egy választott igazgatótanácsa, és vannak benne emberek - jelenleg én és egy

Co-funded by
the European Union

Az Európai Unió finanszírozásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) nézeteit tükrözik, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) álláspontját. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem tehető felelőssé értük.

kollégám, Németországban élünk -, és bizonyos értelemben a hálózat irodáját működtetjük a háttérben, de nagyon tagvezérelt.

Aoife Coyne: Nagyszerű, köszönöm. Az ENHANCE projekt azt vizsgálja, hogyan lehet a tanulók hangját integrálni és a középpontba állítani a politikai döntéshozatalban. Véleménye szerint milyen módokon tudnak a politikai döntéshozók együttműködni a civil társadalommal a civil társadalom bevonása érdekében a részvételi folyamatokba, és annak biztosítása érdekében, hogy a tanulók, különösen az alulreprezentált háttérűek hangja meghallható legyen a politikai döntéshozatalban?

Georg Pirker: Úgy gondolom, hogy ez a politikai döntéshozatal és az oktatás különböző szintjeit érinti, mert egyrészt, ha a tanulók szintjén gondolkodunk, valójában azok az emberek vannak jelen helyben bármilyen tanulási környezetben, legyen szó továbbképzésről és képzésről, ingyenes felnőttképzési lehetőségekről, a különböző struktúrákban - mint például az északi országokban a strukturáltabb, délen valószínűleg egyetemekhez vagy a népoktatáshoz kapcsolódóan. Egy fontos megállapítás, amit látok, hogy gyakran a helyi politikai döntéshozatal felelős a szervezetek létrehozásáért, a támogatásért és a helyiségek létrehozásának támogatásáért is. Aztán ott vannak a helyi és országos felnőttképzési politikák, amelyek nagyon gyakran nemcsak a klasszikus, formális orientációjú tanulás magjához kapcsolódnak, hanem a tágabb területhez is, mint például a német Volkshochschulen rendszerben, ahol továbbképzés, munkahelyi képzés és különböző területek vannak. Az állampolgárság területének egyik kulcsfontosságú jellemzője, hogy ezeket a helyi valóságokat valóban bevonják a politikai döntéshozatalba, ahol azok hatással vannak rájuk. Ezután nagyon különböző megközelítéseket látunk, a skandináv országokban megfigyelhető tanulási ciklusoktól kezdve a közösségi munkáig, amelyet olyan szervezetek végeznek, amelyek olyan konkrét környékeken vagy kerületekben működnek, ahol az emberek bizonyos kihívásokkal néznek szembe. Gyakran persze ezek gazdasági és pénzügyi kihívások, amelyek számos interszekcionális nehézséget eredményeznek. Természetesen ez nem újdonság a politikai képviselet terén. Gyakran azok az emberek, akik képviselnek, minél magasabbra megyünk a nemzeti vagy európai szinten, munkatapasztalatuk és munkaköri profiljuk tekintetében nem az átlagos tanulók. Néhányan még mindig azok. Emlékszem, hogy az Európai Parlamentben mindig is voltak olyanok, akik bizonyos módon a felnőttképzés területéről érkeztek, de azt mondanám, hogy a helyi szint szorososan kapcsolódik a kihívásokhoz, valamint a támogatáshoz és a felhatalmazáshoz, terek biztosításához. Ez rendkívül fontos, mert az embereknek gyakran nincsenek olyan tereik, ahol interakcióba léphetnek, ahol meghatározhatják a problémát, ahol meghatározhatják a kihívást, és ahol megoldást kereshetnek. Ebben az értelemben az ezekben az oktatási területeken dolgozó emberek és az oktatási szolgáltatók szerepe az is, hogy kapcsolatba lépjenek a képviselőkkel, legyenek azok önkormányzati képviselők vagy olyanok, akik befolyásolhatják

vagy döntéseket hozhatnak. Szerintem ez érdekes, mivel ez nem klasszikus oktatás, hanem valami, ami szintén közösségibb módon kapcsolódik és reagál.

Aoife Coyne: Nagyon szépen köszönöm. Tehát azt hiszem, sok példát említettél helyi és országos szinten egyaránt. Mesélnél egy kicsit bővebben arról, hogyan biztosíthatjuk, hogy a tanulók hangja uniós szinten is képviselve legyen?

Georg Pirker: Ott van még a klasszikus állampolgári nevelés területe is, ahol bizonyos, a társadalmat érintő témákkal foglalkozol – olyan témákkal és kérdésekkel, mint az éghajlatváltozás és a foglalkoztatás –, amelyeknek hatalmas politikai kapcsolatuk van, és ahol az európai oktatáspolitikák, az európai foglalkoztatáspolitikák és az európai átalakulási politikák tágabb keretei is érintettek, ha a digitalizációt és az ehhez hasonló dolgokat nézzük. De az egyes tanulók számára gyakran kihívást jelent eljutni az európai politikai döntéshozókhoz. Másrészt a felnőttképzésben részt vevő oktatási szolgáltatók számos programjában látom ezt a klasszikus brüsszeli utazás ötletét, ahol találkozol a helyi képviselőkkel a Parlamentben, ahol beszélgethetsz velük, ahol megismerkedhetsz az európai intézményekkel. Ezt nem szabad alábecsülni, mert ez egy módja annak is, hogy az átlagemberek problémáit politikai szintre emeljük. Még azt sem szabad alábecsülni, hogy mit jelent Brüsszelben dolgozni, mit jelent politikusnak lenni. Emellett meglehetősen felemelő hatással lehet azok számára is, akik sok kirekesztéssel néznek szembe, vagy akik kiszolgáltatott helyzetben vannak. Egy oktatási szervezet vagy bármely felnőttképzési szolgáltató segítségével eljuthatnak oda, mivel vannak szervezett utazások és utazások, amelyek gyakran foglalkoznak a polgári ismeretek ezen területén, a demokrácia kérdéseivel foglalkozva. Úgy gondolom, hogy ezek a kezdeményezések meglehetősen gyakoriak, és nem szabad alábecsülni. Nem csak a választók vagy a parlamenti képviselők támogatóinak látogatásairól van szó, hanem arról is, hogy a hétköznapi emberek is elmehessenek oda. Ez gyakran nem annyira kapcsolódik az európai tanulási, oktatási, képzési és felnőttképzési politikákhoz, de mégis nagyon fontos pillanat ahhoz, hogy az emberek megértsék és valahogyan részt vegyenek bennük. Azt hiszem, ez a két fő kérdés. Ha a politikai döntéshozatal valódi befolyásolásáról és az európai vagy nemzeti politikai szintű érdekelt felekkel, mint tanulóival képviselőkkel való eszmecsereről van szó, akkor hatalmas kihívást jelent, hogyan lehet a tanulókat bevonni az oktatási szervezetek irányító struktúráiba.

Aoife Coyne: És lenne egy konkrét példája arra, hogyan lehet bevonni a tanulókat az oktatási szervezetek irányító struktúráiba?

Georg Pirker: Példám az ifjúsági területről származna, ahol az Európa Tanács minőségi címkével ellátott ifjúsági központjai vannak, ami egyfajta specifikus EDCHR tanulási struktúra – Demokratikus Állampolgárságra és Emberi Jogokra Oktatás –, ahol az ifjúsági központok, amelyek nem formális oktatási programokat is folytatnak, minőségi címke eljáráson esnek át az

Európa Tanácsnál, és az egyik odaítélési kritérium az, hogy a fiatalok képviselve legyenek az oktatási szervezetek irányító testületeiben. Tehát a tanulók hangja is megvan, mert a fiatalok is tanulók, és ők is a tanulásért felelős szervezetek irányító testületeiben vannak. Azt hiszem, számos felnőttképzési területen is vannak ilyen tanuló tanácsok vagy tanuló képviselők. Úgy gondolom azonban, hogy meglehetősen nehéz lehet egy egyszerű nyelvtanfolyam-látogatóból vagy kurzus résztvevőjéből eljutni odáig, hogy felismerjük a tanuló testülethez vagy az ehhez hasonló érdekcsoportokhoz való hozzájárulás értékét. Nem hiszem, hogy ez olyan könnyű, mivel sok időt igényel, de azt is, hogy megértsük, miért fontos bevonni ezeket az embereket, ami messze túlmutat a pedagógián, a tanuló érdeklődésének követésén vagy tapasztalataik szívügyének tekintésén. Politikai szempontból úgy gondolom, hogy kulcsfontosságú, hogy legyenek olyan szervezetek, amelyek bizonyos módon a tanulási területek tapasztalatait is képviselik, beleértve a tanulókat is. Különösen az európai szintű felnőttképzési politika és az oktatási és képzési politikák tekintetében ezek a folyamatok összetettek. Tudni kell, hol kell beavatkozni, vagy hol történik a lobbizás. Még az olyan szervezetekben dolgozók számára is, mint a SOLIDAR vagy az Élethosszig Tartó Tanulási Platform, sok erőfeszítést, megértést, tájékozódást, naprakészséget és azt, hogy mikor kell belépni a folyamatokba és a párbeszédbe. Ezeket a szervezeteket kulcsfontosságúnak tartom, mert bizonyos érdekképviselőket is nyújtanak a tanuló számára. Értelmezésem szerint valahogy közvetítőként működnek.

Aoife Coyne: Említette tehát a tanuló politikai döntéshozatali folyamatokba, különösen az uniós szintű bevonásával kapcsolatos kihívásokat. Kifejtené bővebben, hogy mik ezek a kihívások, és hogyan működhet együtt a civil társadalom a politikai döntéshozókkal a leküzdésük és a tanuló támogatása érdekében, hogy érdemi módon részt vehessenek a politikai döntéshozatalban?

Georg Pirker: Az egyik dolog a valóban szilárd elkötelezettség a részvétel és a konzultáció iránt. Egy példa, amit fel tudok hozni, ismét inkább az ifjúsági területről, az Európai Ifjúsági Párbeszéd. Ezek a strukturált interakciók a fiatalok között zajlanak, amelyek körülbelül fél éven keresztül kapcsolódnak a Tanács elnökségeinek prioritásaihoz, az ifjúsági célokra összpontosítva, és biztosítva a nagyon strukturált részvételt a politikai döntéshozatali folyamatokban, nyomon követve a fiatalokat érintő kérdéseket. De a fiatalok felnőttek is, mert ha megnézzük az ifjúsági területet, például 18 és 27 év között, ők fiatal felnőttek. Azt hiszem, ott elég jó példát láthatunk arra, hogyan lehet az emberek problémáit általánosítani és beépíteni az Európai Unió politikai folyamatába. Ott van ez a jövőkép is, hogy olyan módon kell dolgozni, amely lehetővé teszi a tanuló számára, hogy valahogy felfelé mozduljon el és aktívabban részt vegyen. Azt hiszem, az ifjúsági párbeszéd folyamatai elég jó példát mutatnak arra, hogyan

lehet ezt létrehozni, még nagyon összetett politikai döntéshozatali kérdésekkel kapcsolatban is, és hogyan lehet az Európai Unió biztosait is felelősségre vonni a folyamatban részt vevő emberek által felvetett igényekért és kérdésekért. A másik kihívás a reprezentativitás, és az, hogy milyen mértékben reprezentatívak az egyes hangok. Gyakran úgy gondolom, hogy valószínűleg jobb Eurostat-adatokkal rendelkezünk, mint a közvetlen emberi beavatkozáson alapuló adatokkal. De ehhez olyan emberekre és szervezetekre van szükség, akik képesek a felnőttkori tanulással és az olyan kérdésekkel, mint az emberek életkörülményei, kapcsolatos adatokkal dolgozni, és akik ezeket az adatokat be tudják építeni a politikai döntéshozatali folyamatokba.

Számomra ez egyfajta áthidaló eszköz, ezért nyilvánvalóan szükség van civil szervezetekre. Természetesen létezik neveléstudomány, felnőttképzési kutatás és bizonyos tudományos területeken végzett munka, de olyan szervezetekre is szükség van, amelyek képesek átadni ezt a tudást, lebontani a valóságra, és egyúttal összekapcsolni a politikai szinttel. Ezek gyakran egyszerű dolgoknak tűnhetnek, de az európai szakképzési jogszabályok elfogadásának változása hatalmas hatással lehet a felnőttképzési szektor nagy tanulási területeire, mivel bizonyos tevékenységeket már nem feltétlenül támogatnak ugyanúgy helyi szinten, vagy megváltozhatnak a politikák és a szabályozások. A tanulókra gyakorolt hatás ezért nagyon jelentős lehet. Ezért van szükség olyan civil szervezetekre, amelyek a földön vannak, és részt vesznek a politikai döntéshozatali folyamatban. Gyakran nagyon munkaerőpiac-orientált nézeteink vannak a politikai döntéshozatalról és arról, hogy mit kellene elsősorban szolgálnia a felnőttképzésnek. De különösen a fiatalok demokratikus bevonásának területéről nézve úgy gondolom, hogy ezt a kérdést komolyan kell venni. A fiatal felnőttek szavazók, és tekintettel az európai társadalmakban, a demokratikus rendszereinkben, sőt az Európai Parlamentben is előtünk álló kihívásokra, a szavazók számítanak. Mélyen meg vagyok győződve arról, hogy nyomós érvek szólnak amellett, hogy a felnőttek számára a lehető legtöbb demokratikus tanulási lehetőséget biztosítsuk, egy élethosszig tartó megközelítés keretében. Az embereket támogatni kell abban, hogy politikai kérdésekről tudjanak egymással kapcsolatba lépni, kérdéseket feltenni, politikai érdeklődési köröket meghatározni, és értelmes módon válhassanak a politikai folyamatok alanyaivá. Ez nem csak arról szól, hogy valakit felkészítsünk a következő kompetenciára, hanem egy alapvető, kulcsfontosságú rendelkezésről. Konkrétan, ha az európai politikafejlesztést és a felnőttképzési politikafejlesztést nézzük, olyan kulcsfontosságú átmenetekkel nézünk szembe, mint a digitalizáció, a klímakatasztrófa, valamint az oktatásban, az oktatáshoz való hozzáférésben és a tisztességes életkörülményekhez való hozzáférésben mutatkozó mély társadalmi kérdések. Ezek olyan összefüggő politikai kérdések, amelyeket maguknak az embereknek is meg kell vitatniuk. Ezért úgy gondolom, hogy a felnőttképzés kulcsfontosságú szerepet játszik. Úgy gondolom, hogy politikai szinten meglehetősen erős az elkötelezettség, de ez azt is jelenti, hogy felelősséget kell vállalni a struktúrák kiépítéséért, és

komolyan kell foglalkozni a tanulók politikai döntéshozatali szinthez való hozzáféréseinek megteremtésével járó nehézségekkel. A nem kormányzati szervezetek közvetítő funkciója nélkül, amelyek képesek a politikai döntéshozatalban felmerülő igényeket, problémákat és nehézségeket közvetíteni, különösen az állampolgárság és a demokrácia területén, ez nagyon nehézé válik. Jelenleg attól tartok, hogy a Parlament egyes részeiből érkező nem kormányzati szervezetek ellenes kampányok valójában kontraproduktívak az európai politikafejlesztéshez szükségesekkel szemben.

Aoife Coyne: Természetesen teljes mértékben egyetértünk. És Ön említette ott az oktatás, és különösen az állampolgári ismeretek oktatása, valamint az emberek politikai döntéshozatalban és általában a demokratikus folyamatokban való részvételi képessége közötti kapcsolatot. Tudna erről egy kicsit mélyebben beszélni?

Georg Pirker: Amit látok, az ez a mély és nagyon világos kapcsolat az oktatás, a tanulás és a részvétel, vagyis a demokratikus részvétel között. Azt hiszem, egyrészt, ha a pedagógiai munkát és a munkaterületet vizsgáljuk, az alapvető feltétel az, hogy komolyan vegyük a tanulóközpontságot, és megértsük, hogy a tanulási környezet valószínűleg valami egyedi. Létrehozhatunk olyan helyzetet, ahol az emberek a saját érdeklődési körüket követik, és nemcsak tájékozottak, hanem részt is vesznek a folyamatban. Ezáltal egyfajta nyitottságot alakítanak ki a vélemények és a helyzetek sokfélesége iránt. Hetente egyszer felnőtt nyelvtanfolyamra járok, és ez a hetem egyik legizgalmasabb pillanata, hogy mindenki teljesen más háttérrel rendelkezik. Különböző területeken dolgoznak, vannak, akik nem dolgoznak, vannak, akik tanulnak, és vannak, akik meglehetősen fontos pozíciókban vannak. De ott mindannyian egyenlők, és közös érdeklődést követnek. Bár a közös érdeklődés a nyelvtanulás, sok más dologról is szó esik a kommunikáció, a témák és az egymással való interakciók révén. Azt hiszem, ez arra is utal, amit az emberek az állampolgári ismeretek és a felnőttképzés területén tesznek. Valójában arról van szó, hogy megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy a problémákat minden nehézségükben, az emberek által hozott sokféle tapasztalattal és perspektívával együtt vizsgálhassuk. Ez gyakran nagyon egyedi élmény az emberek számára, mert a mindennapi életben és társadalmi környezetükben nincsenek ilyen jellegű tapasztalataik. Van ebben valami felhatalmazó is. Azt is látom, hogy sok felnőttképzési szolgáltató olyan szereplővé válik, amely helyi szinten foglalkozik az emberek számára fontos kérdésekkel. Mit jelent az, ha nincs park, vagy ha csak gyenge a közsféra a kerületünkben? Aztán valaki elkezd párbeszédet kezdeményezni, összehozza az embereket, meglátogatja velük az érdekelt feleket, vagy közös tevékenységeket szervez. Ehhez sok cselekvés kapcsolódik. Az emberek kezdeményeznek, és gyakran politikailag is aktívvá válnak. A probléma egyszerű megvitatától eljutnak odáig, hogy egy tanfolyamon vagy tanulási környezetben

megtapasztalják, hogy nem csak tájékoztatják vagy tanítják őket, hanem ténylegesen komolyan is veszik őket. Cselekvési jogot szereznek ezekben a kérdésekben, és ezáltal megszervezik magukat. Szerintem ez egy nagyon fontos terület, mert a demokrácia tekintetében a legfontosabb tapasztalatok, amelyeket az emberek szereznek, gyakran olyan kérdésekhez kapcsolódnak, amelyek közvetlenül érintik őket a környezetükben, közösségi szinten, a kerületükben, a városukban vagy a környékükön. Ha látod, hogy részt veszel a folyamatokban, és hogy valamilyen válasz érkezik, mert a problémákat felveszik, megvitatják vagy politikailag mérlegelik, akkor rájössz, hogy a hangod számít. Én ezt nagyon komolyan veszem. Természetesen minél általánosabb és összetettebb a politika, annál absztraktabbnak tűnhet az emberek számára. De ez nem jelenti azt, hogy távol áll a mindennapi élet tapasztalataitól. Ha például a digitális átalakulás szabályozására gondolok, az egyetlen szervezet, amely valóban sikeresen tud szabályozni ezen a szinten, az Európai Unió. Ez azt jelenti, hogy az Európai Unió szabályozása közvetlen hatással van az emberek személyes digitális környezetére, biztonságára és jogaira. Ebben az értelemben ez a nagyon elvont európai politikaalkotás valójában meglehetősen közel áll az emberek problémáihoz. A felnőttképzés kihívása az, hogy láthatóvá tegye ezt a kapcsolatot, hogy összekapcsolja az embereket a politikai területtel. A felnőttképzésnek ez a részvételen alapuló környezete, és ez a megközelítés, hogy az emberekkel nem ex cathedra módon, hanem az igényeikre reagálva, látva, hol vannak, és onnan kiindulva dolgozunk, a felnőttképzés és a felnőttképzési szervezetek egyik alapvető képessége.

Aoife Coyne: Tehát, kicsit az uniós szintnél maradva, lát-e jelenleg bármi konkrét intézkedést uniós szinten, vagy bármi mást, amit lehetne tenni a tagállamok és a tagállamokban működő civil társadalom támogatása érdekében, hogy olyan részvételi folyamatokat hozzanak létre, amelyek figyelembe veszik a tanulók véleményét?

Georg Pirker: Szerintem több dolog is van. Amit elég érdekesnek találok – ha belegondolunk abba, amit korábban kérdeztél a kiszolgáltatott csoportokkal és a szociális jogok, részvételi jogok elérésében nehézségekkel küzdő emberekkel, vagy egyszerűen a közösségeken belül nagyobb kihívásokkal küzdő emberekkel kapcsolatban –, az az, hogy a felnőttképzésnek hatalmas szerepe van. Ha az Alapkészségek Akciótervére gondolok, amelyben az állampolgári ismeretek is alapvető készségként szerepelnek, az természetesen valami más, mint az olvasás és az írás, de bizonyos képességekre utal, amelyek már az egész életen át tartó tanulási kompetenciák fejlesztése előtt is fontosak, mert annyira alapvetőek és annyira fontosak. Elég érdekesnek találom, hogy az állampolgári ismeretek bekerültek ebbe a területbe. Természetesen még mindig tárgyalni kell arról, hogy mit jelent ez a gyakorlatban; jelenleg inkább az iskolai kontextusra összpontosít, de hatalmas lehetőséget látok számos alapvető felnőttképzési politika számára, mint például a második esélyt és a továbbképzést biztosító

politikák, az írástudási politikák és mindazok a területek, amelyek egyenlő kiindulási feltételeket biztosítanak az emberek számára a társadalomhoz, a vitákhoz és a jogokhoz való hozzáféréshez. Azt hiszem, sokáig nem voltunk tudatában ennek. Az állampolgárság mint készség fogalma különösen érdekes, mert azt is megkérdézhetjük, hogy mit jelent az, ha az emberek 40, 50, néha még több százaléka antidemokratikus pártokra szavaz. Ezek nemcsak alacsony írástudási vagy kompetenciájú emberek; néha magasan írástudó emberek, akik számos készséggel rendelkeznek. Mit jelent ez az állampolgári készségekkel kapcsolatban? Ez mindenképpen más mérési és értelmezési kérdés, mint a funkcionális analfabetizmus. Ugyanakkor az alapvető demokratikus részvételi készségek, a demokratikus döntéshozatal megbecsülésének és készségként való védelmének figyelembevétele olyan dolog, aminek a megvitatásának még csak a kezdetén járunk. A Cselekvési Terv sok agytréninget nyújt a struktúrák és a pedagógia felállításának módjai, de azt is, hogy mit jelent ez az egész életen át tartó tanulás tágabb megértése szempontjából, amely nem korlátozódik az iskolai tantervi tesztelésre. Erős kapcsolódások lehetnek a szakképzési területhez is. Sok országban és vállalatnál fontos kérdések merülnek fel a munkahelyi demokratikus részvétellel kapcsolatban – nemcsak a munkavállalói jogok, hanem a munkavállalók multinacionális csoportjainak sokszínűsége és heterogenitása szempontjából is. Mit jelent az, ha egyre növekvő rasszizmus vagy egyre ellenségesebb gondolkodásmód tapasztalható? Mit jelent ez egy szervezet vagy vállalat együttműködési képessége szempontjából? Számos erőfeszítést látok ezeknek a kérdéseknek a megválaszolására, ahol felnőttképzési és állampolgári ismeretekre van szükség. Ez egy transzverzális feladattá válik, ami európai szinten érdekes számunkra és a területen dolgozó nem kormányzati szervezetek számára is. Ugyanakkor biztosítanunk kell, hogy mivel transzverzálissá válik, ne vesszen el és ne váljon túl homályossá. Ez egy fontos feladat az olyan szervezetek számára, mint az Élethosszig Tartó Tanulás Platformja, az EAEA és mások: átgondolni, hogy mit jelent ez a gyakorlatban, de azt is, hogyan lehet felelősségre vonni a politikai döntéshozatali folyamatokat. Jelenleg egy kritikus pillanatban vagyunk, különösen az új pénzügyi keret és a kapcsolódó politikai célok tárgyalásával. Ha ezeknek a politikáknak hozzá kell járulniuk a rugalmas és biztonságos társadalmakhoz, akkor még számos kérdés és probléma van, amelyet meg kell vitatni és meg kell tárgyalni a felnőttképzés területén. Még sok nagyon fontos munka áll előttünk.

Aoife Coyne: Végül, és a visszatekintéshez, meg tudnál osztani egy példát egy olyan politikai folyamatra, amelyben a tanuló hangja jelentős hatással volt az eredményre? Vagy ha több példád is van, azokat is örömmel meghallgatjuk.

Georg Pirker: Szerintem az egyik igazán jó példa számomra a régebbi Grundtvig program, ahol börtönoktatás is volt, ami az Európai Bizottság tanulmányokon és kutatásokon alapuló döntése volt, hogy a program finanszírozásának egy részét börtönoktatásba fektesse. Ennek hatalmas

hatása volt egész Európában egy célcsoportra és egy olyan embercsoportra, akik valójában nem voltak teljesen a radaron, vagy akiket mindig is nagyon erős előítéletek érintettek, mert ha egyszer börtönben vagy, mindig egykori rab maradsz. Ez felveti a kérdést, hogy mit jelent a börtönben utat teremteni az élet stabilitásához és a hosszabb távú perspektívákhoz. Sok nagyon érdekes pedagógiát fejlesztettek ki, beleértve a színházpedagógiát is, de olyan kérdéseket is felvet, mint például, hogy mit jelentenek a választások a börtönben, és hogyan vehetnek részt a fogvatartottak a demokratikus választásokon. Sok ígéretes program és tevékenység volt, amelyeket sajnos megszüntettek, mivel már nem képezik a jelenlegi Erasmus program konkrét fókuszát. Még mindig meg lehet őket valósítani, de már nincs külön szakpolitikai fókusz. Szerintem ez néha az európai szintű politikaalkotás pozitív oldala: ha egy adott területen egy kérdést felvesznek az európai napirendre, az európai biztosok az európai programok segítségével valóban tudnak változást elérni helyi szinten. A másik dolog az, hogy a klasszikus országos programokban még a tanulók mobilitási részvételének lehetősége is meglehetősen központi szerepet játszott. Ez bevett gyakorlat az ifjúsági területen, valamint a felsőoktatásban vagy a szakképzésben is, de a felnőttképzésben nem annyira elterjedt, ahol most inkább a személyzeti mobilitásra helyezik a hangsúlyt. Szerintem ez azért is sajnálatos, mert sok ígéretes kezdeményezést indítottak el, amelyek nagyon gazdagítók az emberek számára. Aztán, néha költségvetési okokból vagy a prioritások változása miatt, ezeket a fő programban csökkentik. Ez aggasztó, mert tükrözi az EU azon képességét is, hogy utakat teremtsen a tanulók számára, hogy tapasztalataikat és problémáikat európai szintre hozzák. De ha nincsenek olyan programok, amelyek ezt támogatják, akkor nagyon változatos és egyenetlenül fejlett felnőttképzési rendszerek alakulnak ki a tagállamokban, ahol a mobilitás vagy nincs napirenden, vagy csak a munkához kapcsolódik. Úgy gondolom, hogy ez a két kezdeményezés nagyon ígéretes volt, és fontos lenne további támogatásuk, már csak azért is, mert hány európai politikai döntéshozó kerül rendszeresen kapcsolatba különböző háttérű felnőtt tanulókkal? De az Európa-szerte növekvő társadalmi egyenlőtlenségekkel ez egyre nagyobb kihívást jelent. Nem szabad, hogy a felnőttképzés területe a kudarcot vallott szociálpolitikák egyfajta javítórendszerévé váljon.

Aoife Coyne: Nagyon szépen köszönöm, Georg, hogy ma velem tartottál, és megosztottad a meglátásaidat. Amit most hallottál, az az ENHANCE podcast, egy sorozat, amely a tanulók hangjára, részvételére és befogadására összpontosít a felnőttoktatásban. Az ENHANCE projektet az Európai Unió társfinanszírozza. Ha többet szeretnél megtudni a SOLIDAR oktatással és élethosszig tartó tanulással kapcsolatos munkájáról, megtalálod a közösségi média oldalainkat az epizód leírásában, vagy látogass el a solidar.org weboldalra.

